

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2021 roku, Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi w sprawie z powództwa K. B. przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę (...),68 (dwa tysiące osiemset dwadzieścia jeden 68/100) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 marca 2018 roku do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę (...) (tysiąc sto siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając rozstrzygnięcie w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu apelujący zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

a) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez newszechstronną, wybiórczą i fragmentaryczną ocenę materiału dowodowego, co skutkowało dowolną oceną dowodów i pominięciem okoliczności mających istotne znaczenie lub nienadaniem im odpowiedniej wagi, w szczególności poprzez:

a) nienadanie odpowiedniego znaczenia złożonej poszkodowanemu ofercie najmu pojazdu zastępczego, z której poszkodowany - należycie współpracujący z dłużnikiem w wykonaniu zobowiązania - winien był skorzystać i która to oferta winna wyznaczać stawkę dobową, na podstawie której Sąd zasądzi odszkodowanie, a w konsekwencji uznanie, że pozwany nie udowodnił złożenia propozycji poszkodowanemu w zakresie najmu pojazdu zastępczego;

b) pominięcie faktu, że poszkodowany mimo przedstawienia propozycji najmu w dniu 15 grudnia 2017 r. oraz 19 grudnia 2017 r. nie zwrócił się do pozwanego o możliwość wynajęcia pojazdu od pozwanego ani nie poinformował pozwanej o przyczynach, dla których nie chce skorzystać z pojazdu zastępczego za stawkę znacznie niższą aniżeli oferuje powód, co uniemożliwiło prawidłową likwidację szkody i przyczyniło się do zwiększenia jej rozmiarów;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

a) **art. 362 k.c., art. 826 § 1 k.c., art. 354 § 1 i 2 k.c. i art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym o Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez:**

i. ich niezastosowanie i pominięcie faktu, że poszkodowany powinien współpracować z pozwanym w procesie likwidacji szkody oraz dopełniać ciężących na nim obowiązków, w szczególności polegających na zapobieżeniu zwiększeniu się szkody, podczas gdy brak skorzystania przez poszkodowanego z oferty pozwanego najmu pojazdu zastępczego za jego pośrednictwem należy uznać za brak współpracy poszkodowanego z ubezpieczycielem;

b) art. 361 § 2 k.c., art. 805 k.c. oraz art. 824¹ § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię, a w konsekwencji:

i. uznanie, że zachowania powoda przyczyniające się do powiększenia szkody mieszczą się w zakresie normalnych następstw szkody i obciążają pozwanego i nieuwzględnienie w tym zakresie, że poszkodowany nie skorzystał z oferty pozwanego najmu pojazdu zastępczego za jego pośrednictwem;

ii. zasądzenie odszkodowania przekraczającego wysokość poniesionej szkody, co w odniesieniu do całokształtu zebranego materiału dowodowego nie było uzasadnione i stanowi kwotę nieadekwatną do wysokości poniesionej szkody.

Wobec podniesionych zarzutów apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego. Pozwany wniósł również o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c..

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie w całości jako bezzasadnej, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, powiększonych o należny podatek VAT, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie zgodnie z art. 98 § 1¹ k.p.c..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy znajdują oparcie w zgromadzonym w toku postępowania materiale dowodowym, zatem Sąd odwoławczy przyjmuje je za własne, dzieląc również ich ocenę jurydyczną, przeprowadzoną w zgodzie z dyrektywami zawartymi w art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy uznał za niezasadne zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

W myśl art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów, według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W rozpoznawanej sprawie nie doszło do naruszenia przepisów procedury cywilnej poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów w sposób zasygnalizowany w treści zarzutów podniesionych w apelacji. Zarzuty odnoszące się do oceny dowodów mogą zostać uwzględnione jedynie wówczas, gdy skarżący wskazuje istotne dla rozstrzygnięcia sprawy fakty, które zostały błędnie ustalone, w szczególności w sytuacji, gdy z treści dowodu wynika co innego, niż przyjął sąd, gdy pewnego dowodu nie uwzględniono przy dokonywaniu oceny, gdy sąd przyjął pewne fakty za ustalone, mimo że nie zostały one w ogóle lub dostatecznie potwierdzone lub gdy przyjął pewne fakty za nieudowodnione, chociaż nie było ku temu podstawy, przy czym apelujący zobowiązany jest wykazać, że jest to efektem posłużenia się przez sąd rozumowaniem sprzecznym z regułami logiki, zasadami wiedzy lub z doświadczeniem życiowym, bądź skutkiem nierozważenia całości zgromadzonego materiału dowodowego. Apelujący wywodzi szereg skutków prawnych zarówno z udzielonej telefonicznie poszkodowanemu informacji o możliwości zorganizowania najmu pojazdu zastępczego, jak również wiadomości e-mail wysłanej poszkodowanemu w dniu 19 grudnia 2017 roku.

Nie można uznać, jak chce tego pozwany, by informacja udzielona telefonicznie oraz zawarta w piśmie ubezpieczyciela o możliwości najmu pojazdu zastępczego stanowiła ofertę oraz była wiążąca dla poszkodowanego. Poszkodowany został poinformowany o możliwości zorganizowania najmu pojazdu zastępczego, jednakże ubezpieczyciel nie wskazał, by miał być to najem bezgotówkowy i poszkodowany nie ponosiłby żadnych związanych z nim kosztów. W informacji przekazanej poszkodowanemu zabrakło również wskazania, za jaką stawkę zostanie ten najem przez pozwanego zorganizowany, a ubezpieczyciel poprzestał jedynie na poinformowaniu poszkodowanego o zastrzeżeniu prawa do weryfikacji stawki najmu pojazdu, która nie powinna odbiegać od cen występujących na lokalnym rynku i mieścić się w granicach ok. 120 zł brutto. Tak lakonicznie przedstawione przez pozwanego informacje nie mogą być uznane za ofertę złożoną poszkodowanemu, a tym bardziej wiążącą go.

Wbrew przekonaniu skarżącego, poszkodowany nie miał obowiązku zwrócenia się do pozwanego o możliwość najmu pojazdu zastępczego ani poinformowania o przyczynach nieskorzystania z najmu za pośrednictwem ubezpieczyciela. Jak już wyżej wskazano, informacja przedstawiona poszkodowanemu nie stanowiła oferty i nie wiązała poszkodowanego.

Podsumowując, w ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy nie naruszył żadnych zasad logiki czy doświadczenia życiowego przy ocenie materiału dowodowego.

Sąd odwoławczy nie podzielił stawianych przez skarżącego zarzutów naruszenia art. 362 k.c., art. 826 § 1 k.c., art. 354 § 1 i 2 k.c. i art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, a także art. 361 § 2 k.c., art. 805 k.c. oraz art. 824¹ § 1 k.c.

Zgodnie z art. 362 k.c., jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. W myśl art. 826 § 1 k.c., w razie zajścia wypadku ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. W niniejszej sprawie nie ma podstaw do przyjęcia, że poszkodowany przyczynił się do zwiększenia szkody poprzez nieskorzystanie z najmu pojazdu zastępczego za pośrednictwem pozwanego. Nie powielając wyżej wskazanej argumentacji należy wskazać, że informacja przekazana poszkodowanemu nie stanowiła oferty i nie wiązała poszkodowanego. Pozwany nie udowodnił złożenia poszkodowanemu propozycji najmu pojazdu zastępczego na warunkach korzystniejszych od powoda. Z treści złożonej propozycji nie wynika, by był to najem bezgotówkowy lub bezpłatny, nie wskazano również stawki, za jaką ten najem byłby realizowany. Wskazana przez pozwanego kwota 120 zł za dobę nie dotyczyła bowiem stawki najmu oferowanego przez ubezpieczyciela, pozwany w żaden sposób nie udowodnił, by były to rzeczywiście ponoszone przez niego koszty najmu w wypożyczalni współpracującej z pozwanym. Co więcej, w piśmie z dnia 19 grudnia 2017 r. stawkę ok. 120 zł brutto określono jako występującą na lokalnym rynku, podczas gdy z opinii biegłego wynika, że zakres stawek rynkowych doby najmu pojazdu należącego do klasy D wynosi 199 – 398 zł brutto, zatem stosowana przez pozwaną stawka, określona jako rynkowa, jest znacznie niższa od stawek rynkowych wskazanych przez biegłego. Tym samym poszkodowany, nie otrzymując od pozwanego oferty najmu pojazdu zastępczego, mógł skorzystać z najmu pojazdu w wybranym przez siebie miejscu, a wynikające z tego koszty najmu były ekonomicznie uzasadnione i celowe, bowiem mieściły się w granicach stawek rynkowych. Najem pojazdu zastępczego przez poszkodowanego pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wywołującym szkodę, był uzasadniony i nie wpłynął w żadnej mierze na zwiększenie rozmiarów szkody.

Zgodnie z art. 354 § 1 k.c., dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno - gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel (§ 2). Powyższe przepisy nakładają na strony stosunku prawnego obowiązek współdziałania. Jak trafnie zauważa apelujący, na poszkodowanym, jako uczestniku zdarzenia objętego ubezpieczeniem obowiązkowym, ciążył obowiązek zapobieżenia, w miarę możliwości, zwiększeniu się szkody, zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 621). Powyższe nie oznacza jednak, że poszkodowany ma obowiązek podjąć wszelkie, nawet uciążliwe dla niego działania, by zmniejszyć ewentualną odpowiedzialność ubezpieczyciela. Obowiązek minimalizacji skutków szkody musi być utrzymany i stosowany w rozsądnych granicach i nie powinien być wykorzystywany do nakłaniania poszkodowanego by zrezygnował z realizacji przysługujących mu praw podmiotowych. Należy bowiem wskazać, że w pierwszej kolejności to ubezpieczyciel winien podjąć wszelkie działania umożliwiające poszkodowanemu wywiązanie się z nałożonych na niego obowiązków. Nie można uznać, iż przekazanie poszkodowanemu informacji o możliwości zorganizowania najmu pojazdu zastępczego bez żadnych szczegółowych informacji choćby co do stawki najmu pojazdu, stanowiło ze strony ubezpieczyciela współdziałanie i obligowało poszkodowanego do skorzystania z przedstawionego rozwiązania. Wskazana przez pozwanego informacja o możliwości wynajmu pojazdu zastępczego

za jego pośrednictwem była jedynie lakoniczna. Pozwany poinformował, że poszkodowany może skontaktować się z infolinią, chcąc skorzystać z oferty, nie informując o warunkach najmu, czasie, kiedy najem będzie możliwy, oferowanej stawce czy choćby miejscu podstawienia pojazdu. Ubezpieczyciel przerzucił w ten sposób wszelkie obowiązki na poszkodowanego, który samodzielnie miał kontaktować się w sprawie wypożyczalni, dopytywać o warunki najmu, czekać na podstawienie pojazdu. Takiego rozwiązania nie sposób zaakceptować. Skoro ubezpieczyciel, jako duży podmiot zajmujący się likwidacją szkód komunikacyjnych w ramach prowadzonej działalności, nie jest w stanie w sposób sprawny i nieuciążliwy dla poszkodowanych zorganizować najmu pojazdu zastępczego, nie można obciążać poszkodowanych konsekwencjami takiego działania. Zatem nakładane przez ubezpieczyciela limity stawki za dobę wynajmu w przypadku najmu z innej niż proponowana wypożyczalni nie mogą mieć zastosowania, bowiem wobec nieefektywnego współdziałania pozwanego w zapewnieniu najmu pojazdu zastępczego, poszkodowany może skorzystać z dowolnej oferty oferującej najem pojazdu w stawce mieszczącej się w stawkach rynkowych. Również, co istotne, wskazać należy, że pozwany poinformował poszkodowanego o akceptowanej przez niego stawce dobowej najmu, jednakże w żadnej mierze nie udzielił informacji, że stawka ta jest adekwatna do kosztu, jaki poniósłby ubezpieczyciel w przypadku skorzystania z jego oferty. Co więcej, z brzmienia informacji w żadnej mierze nie wynika, by stawka wskazana przez zakład ubezpieczeń była rzeczywiście przez niego ponoszonym kosztem w przypadku skorzystania z jego oferty.

Nie można również czynić poszkodowanemu zarzutu, iż przyczynił się do zwiększenia szkody poprzez brak kontaktu z ubezpieczycielem w celu skorzystania z oferty najmu. Nie powielając wyżej wskazanej argumentacji, skoro pozwana jako profesjonalny podmiot nie jest w stanie zorganizować w sposób szybki i sprawny najmu pojazdu zastępczego, trudno oczekiwać od poszkodowanego potrzebującego pojazdu, iż będzie wykonywał kolejne telefony do innego działu ubezpieczyciela, a następnie czekał na kontakt z odpowiednią wypożyczalnią i podstawienie samochodu zamiast skorzystać z oferty, która zapewni mu najem pojazdu w jak najkrótszym czasie.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do przypisania poszkodowanemu nielojalnego postępowania, naruszającego obowiązujące go, jako wierzyciela, na podstawie art. 354 § 2 k.c., wymogi współpracy z dłużnikiem przy wykonywaniu zobowiązania. Nie można również wysnuć wniosku, by poszkodowany w jakikolwiek sposób przyczynił się do zwiększenia szkody.

W tym stanie rzeczy Sąd odwoławczy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.. Mając na uwadze, iż apelujący przegrał proces, a powód poniósł koszty związane z udziałem w postępowaniu apelacyjnym, należało zwrócić mu żądane koszty. Na koszty te składały się koszty ustanowienia pełnomocnika w sprawie w kwocie 450 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).